

"ROBOTNYJ NAROD"
(The Working People)
The official organ of the Ukrainian Social Democratic Party,
Affiliated with the S. D. Party of Canada.
Published weekly by
The Executive Committee of the U. S. D. P. of Canada.
at 873 Main St. Winnipeg, Man.
Phone: St. John 1466
M. Popovich, Editor.
Subscription \$ 1.50 a year in Canada. Elsewhere \$1.75.

"РОБОЧИЙ НАРОД"
одинок в Канаді і найстарша в Америці соціал-демократична
часопись, орган Укр. Соц. Дем. Партії в Канаді.

Виходить що тижня.
Редактор, М. Попович.
Річна передплата на "Р. Н." вносять:
в Канаді \$1.50
в других краях 1.75

Рукописи не звертає ся.
За оголошення редакція "Р. Н." не відповідає.
Адреса до "Р. Н." така:
"ROBOTNYJ NAROD"
Box 3658, (St. B.) Winnipeg, Man.

ОБОВ'ЯЗКИ БЕЗ ПРАВ.

Від часу, коли лише з'явився наш емігрант в Канаді, його зараз навчано про його обов'язки супроти сего краю. Його навчано перш усього, як він має шанувати владу з самого її верха починаючи з наслідного поліційного скінчивши; як він повинен своєю пильною працею платити данину владності сій країні, в котрій він, як йому толковано, має всі шанси збагатитись, може вживати широкої британської свободи і т. д. і т. д.

Але про обов'язки сего краю, його правительства і населення супроти того емігранта мало хто згадував, будучи в них і не було жадних з'обов'язань зглядом тих, котрих вони самі заманювали і привозили до Канади; будучи й не вони споджувати їх сюди і обіцяли їм всячину.

Наш народ в перших початках евого життя в сьому краю, мусів сам радити собі, як миг жити, де попало, по безвістях, нетрах, добувати средств до життя з великим трудом, прорубувати ліси, будувати дороги, будувати собі буди, рвати коріне і каміне із землі та приготувати її під управу; працювати за що вдало ся по фабриках, копальнях при будові залізничних доріг серед найтяжчих умовин.

Багато поту і крові емігранти пролили ся, заки особливо до західних провінцій Канади вторгано дорігу "цивілізації" і зроблено місце для людського життя. Багато тих справжніх піонерів-трупом лягло на тій дорозі і промостило її своїми кістками.

Поміч емігрантам не було, хіба що о стільки, о скільки їх часом просто з інтересу ратовано від голодової смерті. За те ждали на них експлуататори, що мали на їхній тяжкій а дешевій праці поживитись і доробитись "фортуни".

Для потіхи нових прибульців і для їхньої привади давніше скоро зрівнювано їх в правах з мешканцями сего краю, що відтак їм на кожному кроці випоминано. Але всеж таки давніше часом бодай признавано кредит тим емігрантам за їх заслуги, які вони положили при будові і збагаченню Канади.

Прийшла війна. Стало ся так, що в ній та держава, з котрої головню походять українські емігранти, найшла ся на тій воюючій стороні, проти котрої і Канада пішла до війни. І ту почав ся клопіт.

Позабуто все, за що тільки Канада повинна бути з'обов'язана тим своїм адоптованим горожанам і без найменших основних причин признано їх ворогами сего краю. Хіба тому лише, що їм судило ся родити ся в межах одної із чужих ім держав, за акцію котрої в сій війні вони ніяк не можуть бути відвічальні і з котрою вони цілковито не симпатизують.

Дійшло до того, що зловісні шовіністичні елементи не вдоволяють ся ограниченням прав натуралізованих горожан походячих з центральних держав, але рішуче домагають ся цілковитого позбавлення їх горожанських прав.

Спершу здавало ся, що гістеричним крикам канадійських шовіністів не треба надавати великого значіння. Особливо ж ми українці, котрим прямо сьмішно стає, коли нас звуть "Австріяками" і закидають нам, будучи ми були приятелями Австрії а ворогами Канади, не брали серіозно всего того, що говорило ся про відобрані нам горожанських прав.

Тимчасом оказує ся, що правительсто дійсно заходить ся позбавити нас горожанських прав. З Оттави надходять вісті, що всі натуралізовані горожани походять з центральних держав, а також Німці і "Австріяці" з Росії будуть позбавлені горожанських прав, з виключенем тих, що прибули сюди зі Злучених Держав. Крім того, також Меноніти, Духобори, Квакери і прихильники інших релігійних сект звільнених від військової служби, будуть позбавлені права виборчого голосу аж до кінця війни. Дехто з більше "умірованих" шовіністів радить, щоби позбавити привілеїв лише тих натуралізованих горожан походячих з центральних держав, котрі стали горожанами пізніше чим п'ятнацять літ тому назад.

Не знаємо, що на се скаже парламент; що скажуть парламентарні послы вибрані тимж натуралізованими горожанами. Але тепер справа ся стала серіозною і нам хіба треба дуже жалувати, що ми її взагалі легковажили і що ми дуже мало зробили в сьому напрямі, щоби нашим сусідам таки ту в Канаді ясно витолкувати про те, хто і що ми; що ми не "Австріяці", не "Галішени", не дикий, мало-освічений народ, за якого нас представляють "наші рідні" підлі агенти, запродавці і зрадники нашого народу. Біда тільки, що наші так звані "передові люди" інтересують ся справами нашого народу лише на стільки, на скільки їм їхній особисті інтереси се диктують.

Та всеж, хочби й тепер-еще, нам треба голосно заговорити про цю справу, щоби звернути увагу правительства і канадійського народу на те, що позбавлені нас горожанських прав буде фатальною помилкою відвічальних за те чинників.

Протягом війни нам на кожному кроці, більше чим коли-

небудь передтим, випоминано ті права і пригадувано наші обов'язки, котрі ми і без того виповняли може пильніше, чим другі. До нас звертають ся з тим самим і тепер. І хоч рішучо не можуть нам нічого закінити, по мимо того заходять ся відібрати нам права, а оставити нам лише обов'язки.

Для яких цілей ця нова кривда заведена проти нас потрібна є їм трояким, покажесть ся всім ясно дуже скоро.

Всіх товаришів і прихильників робітничого соціал демократичного руху просить ся, щоби помогли збогатити зміст

ПЕРШОГО КАЛЕНДАРЯ "РОБОЧОГО НАРОДА" НА РІК 1918.

Перше всего просить ся відділи У.С.Д.П. в Канаді як також відділи Укр. Федерації Соц. Партії в Злучених Державах і робітничі організації симпатизуючі з соц. рухом, негайно прислати свої фотографії до поміщення в календарі. До кожної фотографії належить долучити найменше \$6.00 на оплату кліша.

Відділи У.С.Д.П. в Канаді повинні обов'язково прислати свої фотографії і кожний відділ повинен прислати коротку історію свого розвитку від часу його заснованя.

За всякі наукові розвідки, оповідання, вірші і інші матеріали надаючи ся до нашого календаря, будемо дуже вдячні шановним авторам, що нам їх в час надішлють.

Фотографії і матеріали до друку просимо чим скорше посилати на адресу:

ROBOTNYJ NAROD
Box 3658, Winnipeg, Man.

ОТВЕРТО І ЯСНО.

Послідніми днями часописи подали таку новинку:

"На бизнесовім зібранні німецьких католиків в місті Сейнт Луйс, Мо., папський делегат до Вашингтону монсінйор Дж. Бонзано заявив, що найбільшим лихом, яке виникне з теперішньої війни, буде сильний зріст соціалізму. Він рівнож заявив публічно, що католицька церква мусить бути готовою кожної хвили стати до борби з соціалістичною доктриною."

Отверто і ясно! Католицька церква має боротись з соціалістичною наукою і спасати капіталістичний лад. Чому?

Чи тому, що в капіталістичному ладі зберігають ся Христові ідеї і правдиво християнська мораль, а соціалістична наука може побороє їх? Чи може тому, що коли в соціалістичному устрою щеане нужда і голод, коли не стане серед людей бідаків, голодних, нагих, нуждарів, "убогих духом" то не буде кому до неба іти?

Ні одно, ні друге. Про те монсінйор Бонзано дуже добре знає. Її те прекрасно знає, що в капіталістичному ладі просто неможливо ширити тих правдиво світливих ідей, авторство котрих приписує ся Христові, ані тої моралі, котра була основою колишніх перших християнських громад. Нехайби монсінйор Бонзано поспробував піти слідами Христа, і почав дійсно широко проповідувати хочби лише мир і любов між людьми, де би він в теперішніх часах опинив ся. Нехайби він звернув ся до тої класи людей серед котрої він, фальшивий заступник Христа, веде розкішне життя, і почав їм проповідувати дійсно християнську мораль, чи не зійшовби він сейчас з папського делегата в ряди тих, що їх в капіталістичному ладі звуть переступниками.

І монсінйор Бонзано знає, що іменню ті, проти науки котрих він завзяв католицьку церкву до боротьби, борять ся за ті світлі ідеї, коли хочете Христові, — ідеї мира, братньої любови, правди, добра і щастя всіх людей. Найшовши неможливим здійснене тих ідей-серед економічних умовин капіталістичного устрою, вони сьміло вчать народи про konieczність переімени того устрою.

Соціалізм росте в могутчу силу. І має чого лякати ся монсінйор Бонзано. Його свіяло прогонити темряву, в якій криють ся такі темні постаті як монсінйор Бонзано, що сповняють в капіталістичнім пеклі службу злих духів, а вдають перед свіятом слуг Христу.

Не того боїть ся монсінйор Бонзано, що може соціалісти знищити Христову науку, а того, що вони знищать тьму і не буде де свіятисми і церковним царам-божкам, лихим демонам людства скрити ся; народ добачить хто і що вони і не стане їм місця між людьми.

Капіталізм всім пануючим дармоїдам і гнобителям тіла й душі робочого люду — се рай, а соціалізм — загибель їх панованню.

ПО УКРАЇНІ.

НЕБЕЗПЕЧНЕ СТАНОВИЩЕ.

В Ромні, на Полтавщині 20 червня в казармі 2 конного за пасу відбув ся мітинг з приводу Універсалу. Прибуло на мітинг два у. с. д., два у. с. р. два р. с. д. і один р. с. р. Тов. Івченко розказав докладно про Універсал, пояснив його суть і значіння, додав що Універсал Російська демократія не розуміє зовсім, і через те стало ся в Ромні загострення відносин поміж демократією. Далі балакав Р. С. Р. і потім Р. С. Д. Як-той так і другий ходили хибними путями

ми і особливо Р. С. Д. Скибин дуже поводив ся не добре, оплювуючи часто українських соціалістів. Отже зібрання обурювалось все далі і далі.

Скибин викрикував, що Універсал Ради — це здоровий розум, а в спину Російській Революції. Приводив безглузді приклади і т. и. Після Скибина виступав у. с. р. Жук і зараз же пояснив помилки даох попередніх російських соціалістів, проводив добрі приклади, але се не помогло. Далі балакав у. с. д. М., який трошки зачепив Скибина і привів гарні і видні для всіх Роменчан приклади з роботи укр. с. д., додаючи, що таку справу як Універсал не з ножами в руках та з піною в роті треба обговорювати, а тихо і мирно з твердим розсудком. Не пожаками можна спасти Україну і вивести з біди, а міцною єдністю, одностайністю та порозумінням поміж себе всіх національних соціалістичних організацій. Не загостренням та ворожнечою, а братньою рукою труд-вого селянства, робітництва і салдацтва. Все це не помогло. Військо було вже так страшно наелектризоване ворожим тухом, що другому у. с. р. не дало вже й говорити і почало кричати — арештувати "автономію", то б то Українців, і навіть один москаль У. С. Д. показав кулак. Таке небезпечне становище поміж Роменським військом.

М. Мищенко.

ГРАНДИОЗНА МАНІФЕСТАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА.

25-го червня в Петрограді від була ся величавна маніфестація салдатів та офіцерів Українців петроградського гарнізону. Многотисячна маса стройними колонами пройшла по головних вулицях Петрограду, маючи білі 100 прапорів та плякатів з написами: "Хай живе вільна автономна Україна", "Українське військо для оборони рідного краю". Оркестри грали марсельезу, хори співали українських пісень. До маніфестації пристали Українці не салдати, багато в національному вбранні. Весь Петроград дивив ся на цей надзвичайний похід. Трамваї стали. Вночі в Петрограді почали ширити ся тривожені чутки, що Українці, котрими вкомплектовані два великих судна-балтійської флотії, загрожують Петроградові силою, як що тимчасове правительсто не визнає цілком Універсал.

РУСЬКА-ПОЛЬСКА-НИМЕЦЬКА АПТИКА.

Ми є найстарші і найосвіченіші аптикарі в місті Вінніпегу. Маємо найлучших аптикарів. Пишіть до нас своєю мовою і скажіть нам виразно, що Вам бракує і як довго Ви хворі. Не робіть рішучіх рід слабости або віддали. Ми дамо Вам відповідь найлучших докторів даром, а заплатите лише за лікарства. Наші ціни є дуже низькі.

Хто хоче ближших інформацій, нехай залучить 3-центову марку на відповідь.

Адреса:
EUCLED AVE. DRUG STORE
92 Euclid St. Winnipeg, Man.
Маємо тепер сьвідкі старо-краєві півняки, за котрі гарантуємо.

3 ПАРТІЙНОГО РУХУ.

ПІВРІЧНЕ СПRAВОЗДАНЕ
ВІДДІЛУ У.С.Д.П.
В ТОРОНТО, Ч. 52.

Дня 26-го серпня відбув ся в нас бизнесовий мітинг, на котрім урядники відд. здали піврічне справоздане як слідує:

Відділ відбув 12 бизнесових, 11 спеціальних, 9 пропагандових і 3 масових мітингів.

Відсвятковано свято в пам'ять російської революції і 56-роковини смерті Т. Шевченка.

Відограно три представлення: "Безталанна", "Манігрула" і "Сичинський Потоцький".

Відділ брав участь в трох славянських і одним інтернаціональним мітингах.

За минулих 6 місяців вписалось до відд. 103 члени.

Фінансове справоздане представляє ся як слідує:

Загального доходу було \$725.45
Розходу 438.38

Чистого доходу остаєсь 287.07
З 1916 р. остало в касі 97.62

Разом \$384.69

З 3 балів і представлених загальні доходи і розходи не вчислені, тільки чисті доходи.

(Печатка відділу)

П. Зажицький, секр.

ПЛЯТФОРМА СОЦІЯЛ-ДЕМОКРАТИЧНОЇ ПАРТІЇ.

Ми, Канадійська Соціал-Демократична Партія, стверджуємо нашу вірність і підмогу інтернаціональному соціалістичному рухові.

Силою власности средств продукції і транспортації (природних богатств, фабрик, робітень, залізниць і пр.) всі богатства, випroduковані робітниками дістають ся в руки капіталістичної класи. Сеї власности капіталісти борються при помочи держави (армії, маринарки, судівництва).

Отже задачію соціал-демократичної партії є виховати робітників Канади в свідомости їх класового положення в суспільности і їх економічного рабства супроти властителей капіталу організувати їх у політичну партію, яка мала-б задачу добути державну владу і переіменити всю капіталістичну власність у колективну власність робітничої класи. Отся суспільна переімена означає освободжене не лише пролетаріату але й цілої людської раси. Однакж лише робітничая клася може перевести ся переімені. Всі прочі класи удержують своє існування, піддержуючи теперішній суспільний лад.

Боротьба робітничої класи проти капіталістичної експлуатації вивторює стан безперервної війни поміж сими обома силами о посідане політичної і економічної власти.

Як средства підготовки робітничої класи до запровадження кооперативного суспільства, соціал-демократична партія буде попірати всяке змагане, що має на цілі поправу відносин в капіталістичнім ладі як пр.

1. Скорочене дня праці,
2. Заборона діточої праці,
3. Загальне виборче право для повнолітніх, без уваги на пол та маєткові кваліфікації,
4. Ініціатива, референдум і право відклику.

"Еврека" Медицини

Найпомічнійші від усіх на свіяті медицини. Пояснення і поради в українській мові. Пишіть по наш каталог.

THE WINNIPEG CHEMICAL LABORATORY CO.
686 Flora Ave Winnipeg, Man.

промова на о
(дня 18 мая 1917 р.)
З передмовою В. Левинського

ПЕРЕДМОВА.

Квітня 1916 р. впали з руки др. Адлера чотири револьверові вистріли австрійської реакції і однієї сучасної світової війни, адже адвент міністрів графа Штіркера. Історія про атентат блискавично свід. В державних антагуні приношу радістю, в центральних-уновинника атентату як на божого або просто як на собаку. Ті стало живим в соціалістичному серцем і розумом розуміло впра, бо його вчинок се була велика інтернаціоналу.

Яснійше стане перед нами, коли ув Фріц Адлер.

Відомого провідника соціал-демократичної партії в Австрії а разом одного з вождів другого Інтернаціоналу Адлера. Йому тепер 38 літ (9 р.). З самих його дитинячих ся о його вуха відгуки величавої бітничу справу й соціалізм в Австрії стояла постать його батька, який любив. Фріц був слабким, котів бачити в ньому інженера а не політика, для чого і сильні нерви. Однакж потягла більше наука. Він

вступив студіював на університеті, улюбленим професором був Ф. Мак. Після зложення докторського дисертації в Німецькому Музеї габілітував ся як приватний лектор університеті і читав там фізику. Йому всміхалась наука, мав усі дані: замилюваність, неабі які спосібности, не. А однаке куди инде його

не тільки цікавив ся робітничою боротьбою, а й почав брати в неї участь, де видав ся йому, коли в 1891 році цїпхського соціалістичного "Das Volkrecht" (Право Народа) ставив був не довго, бо в прийняв місце в секретаріаті демократичної партії, на яку і оставив до останніх днів. І соціалістичному рухові.

Він не було для нього життя, а не будемо спиняти ся на хі Адлера як людини, як соціалістичного діяча. Сю характерного промова перед судом, яркими й живими красками портрету взагалі і особливо душі, індивідуальності, сильний

що не знала компромісу, як боротьба нічим не забурдила родностю й поривами своєї душі, бо соціалізм був для нього не на мало сказано. Не було жертв, яких би він не приносив за кар'єру, родинне й особисте життя.

Впер трагедія Фріца Адлера розуміюмо.

Прийшла страшна світова війна, набула в огні. Народи кинули орду. Робітничі і товаришескі, на товарища, на свого

а соціал-демократія не переіменила, бо вона тільки не була в світі міжнародній різни, на державних славних старих позиціях, сьмійство. Війна не тревала, на куля пощадила б була м

Людськість менше терпіла, але за першим грюкотом вав ся Інтернаціонал. Його

оні пішли за своїм правительством, і своїм кров і совість.

Історія другого Інтернаціоналу так не болів над нею, як сьмійство. Він рішив ся вбити новачка, одного із ставів європейського його револьверових вистріли перед усім світом

під покривалом якої гуляв поспілка в мундурі австрійського міністра, але звернув увагу, що ще живі, для яких не

на ту, не в меншій мірі, сьмійство австрійської соціал-демократичної партії.

В май с. р. почав ся суд над Адлером. На суді виступив він як якийсь почуває ся до вини?

Відповідь була:

Винний я в такій мірі як кожен, але у війні або дав поручення і не менше."

Відтак виголосив Фріц свої